

Remete bogate tragovima

U Muzeju grada Zagreba otvorena je izložba „Na nemirnim temeljima - Arheologija i 725 godina svetišta u Remetama“.

Izložba konstruira priču koja započinje 1288., a završava ovogodišnjim svetkovanjem Uznesenja Blažene Djevice Marije - u svetištu, neraskidivo vezanom uz duhovni život stanovnika s područja današnjeg Zagreba, od druge polovine 13. stoljeća pa sve do danas.

Rijetko se arheologu posreći da na jednom lokalitetu pronade temelje dviju crkava, a kada uz to pronade i groblje te još čitav niz građevinskih objekata, onda to prerasta u projekt koji zahtijeva niz godina studijskog promišljanja i obrade nalaza. Međutim, zadaća je istraživača povremeno upoznati javnost s rezultatima tih istraživanja pa su arheološki nalazi s lokaliteta uz crkvu Blažene Djevice Marije u Remetama, istraživani od 2007. do 2009. na inicijativu Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode u Zagrebu, kontinuirano objavljivani - ne samo u domaćim, već i u inozemnim stručnim i znanstvenim časopisima te drugim tiskovinama i elektroničkim medijima, a bili su i dijelom dviju doktorskih disertacija.

Izložba, čije nadahnuto likovno oblikovanje potpisuju Lana i Željko Kovačić, postavljena je unutar izložbenog prostora dijelom omeđenog zidom Popova tornja - objekta čija se gradnja sredinom 13. stoljeća podudara s vremenom utemeljenja pavlinskog samostana u Remetama. Podijeljena u tri cjeline, izložba započinje uvodnim dijelom o pavlinima, redovnicima koji su snažno utjecali na društveni i kulturni život ovoga dijela Europe, od osnutka u 13. stoljeću pa do ukinuća Reda ukazom cara Josipa II. 1786. godine. Stoga su tu izloženi predmeti simbolički vezani uz pavline: ulje na platnu I. K. Rangera - *Sv. Pavao Pustinjak*, potom *Majka Božja Remetska*, ulje na platnu nepoznatog slikara, te nadgrobna kamena ploča s pavlinskim grbom. K tome, u uvodnom dijelu izloženi su i rukopisi i tiskana izdanja iz 17. i 18. stoljeća te tipkopis kanonika zagrebačkog Kaptola i nekadašnjeg ravnatelja Dijecezanskog muzeja Kamila Dočkala, iz sredine 20. stoljeća, u kojem je obradio povijest remetskog samostana, a

koji nažalost nikada nije objavljen iako je Dočkalov rad dragocjen izvor za istraživanje povijesti pavlina na našem prostoru. Sve su to pisana djela iz kojih su istraživači crpili znanja o povijesti pavlina pa tako i remetskog samostana. Tu su izloženi i darovnica - prvi spomen remetskog samostana pisan na pergameni 30. rujna 1288. - u kojoj čitamo kako je Miroslav, sin Herčukov, darovao posjede samostanu te njegov portret koji ga prikazuje onakvim kakvim su ga u 18. st. zamišljali remetski pavlini kada su za svoj samostan naručivali portrete samostanskih dobročinitelja.

Izložba, nadalje, u središnjem dijelu temama *Na nemirnim temeljima*, *Na meti Osmanlija* te *Na kraju puta*, pokušava arheološkim nalazima i dokumentacijom te multimedijalnim projekcijama uprizoriti ustrajnost pavlina da ostanu u Remetama, bez obzira na to što su im, u svega stotinu godina, dvije crkve uništene u pomicanju tla uzrokovanog aktivnim klizištem. Tu su, među ostalim, i nalazi zlatnika koji jedini svjedoče o mogućnosti da je hrvatsko-ugarski kralj Matija Korvin 1485. pomogao svetištu u gradnji kule i obrambenog zida oko samostana te svetačke medaljice iz hodočasničkih odredišta 17. i 18. stoljeća u koja su za života hodočastili pokojnici čiji su zemni ostatci pronađeni uz remetsku crkvu. Prezentiran je i projekt uređenja prostora uz južno pročelje crkve, koji je trenutno u fazi djelomične izvedbe, čiji je autor-arhitekt Željko Kovačić.

Izložba završava temom kontemplativnog karaktera, gdje je na prostoru galerije aranžiranjem, među ostalim, baroknih relikvijara, *Pavlinske pjesmarice* iz 17. stoljeća, uvećanja grafičkih prikaza čudotvornih učinaka zagovora Majke Božje Remetske iz djela Andrije Eggerera, tiskanog u 17. stoljeću, virtualiziran svojevrsni sakralni prostor.

Predmeti za izložbu posuđeni su iz nekoliko bastinskih ustanova kojima je upotpunjena kulturološka slika o samostanu i crkvi koji su nedvojbeno bitno vezani za život današnjih, ali i nekadašnjih stanovnika zagrebačkog područja. Ujedno, treba istaknuti i današnje korisnike i čuvare samostana i svetišta - karmelićane - bez čije svesrdne pomoći, susretljivosti i strpljivosti ne bi bilo ni arheoloških istraživanja ni ove izložbe. (www.culturenet.hr)

